

Celem konstytucji, jak sugeruje samo słowo, jest „urządzenie” państwa, czyli określenie podstawowych zasad, środków i celów jego funkcjonowania. To najwyższy rangą akt prawny w danym kraju, z którym zgodne muszą być wszystkie akty niższego rzędu, czyli ustawy, rozporządzenia, akty prawa miejscowego itd. Ze względu na jej szczególną wagę, konstytucję charakteryzuje zazwyczaj specyficzny tryb uchwalania i zmiany, np. w Polsce trudniej jest zmienić Konstytucję RP (większość: 2/3 głosów) niż uchwalić zwykłą ustawę (większość zwykła: 50% + 1 głosów).

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej to ustawa zasadnicza: jeden akt prawny, który zawiera najważniejsze zasady ustroju państwa. Konstytucja, w kształcie który znamy dzisiaj, weszła w życie 17 października 1997 r. Konstytucja RP składa się z preambuły, czyli wstępu wyrażającego ogólne motywacje, cele i zasady przyświecające jej twórcom, oraz 13 rozdziałów dzielących się na 243 artykuły. Polską ustawę zasadniczą określa się jako sztywną, ponieważ trudniej ją zmienić niż zwyczajną ustawę, oraz jednolitą, ponieważ wszystkie zasady konstytucyjne zawarte są w jednym dokumencie. Dotychczas Konstytucja RP była zmieniana tylko dwa razy: w 2006 i 2009 roku. Zawiera nie tylko podstawowe zasady ustrojowe, ale też określa szczegółowe procedury związane z działaniem państwa. W dokumencie opisane są również źródła prawa na terytorium RP, wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela, oraz regulacja finansów publicznych i stanów nadzwyczajnych. Wreszcie – określone w Konstytucji RP są sposoby jej zmieniania.

Istnieją różne modele konstytucyjne, które cieszą się sukcesem w innych krajach. W Wielkiej Brytanii, na przykład, obowiązuje konstytucja niepisana. Nie ma tam jednego aktu prawnego nazwanego konstytucją, a jego ustrój tworzą ustawy o randze konstytucyjnej, których uchwalenie nie wymaga żadnej specjalnej procedury i które mogą zostać odwołane w każdym momencie przez Parlament. W innych zaś państwach, pomimo że istnieje konstytucja pisana, liczba zasad, które obejmuje, jest znacznie mniejsza niż w Polsce. Przykładem takiego modelu jest np. konstytucja Stanów Zjednoczonych, która zawiera jedynie 7 Artykułów i 27 poprawek.

Na świecie istnieje wiele różnych modeli konstytucyjnych, które często odbiegają od tego, który obowiązuje w Polsce. Alternatywne formy ustroju konstytucyjnego mają zalety, ale mogą też nieść ze sobą rozmaite problemy. System brytyjski może usprawnić działanie państwa poprzez możliwość szybkiej zmiany przepisów konstytucyjnych. Jednak niesie też ze sobą niebezpieczeństwo nadużyć, jako że nie posiada wielu mechanizmów blokujących odwoływanie ustaw, na których opiera się funkcjonowanie całego państwa. W systemie amerykańskim konstytucja jest bardziej czytelna dla każdego obywatela i nie wymaga częstych aktualizacji, ale przykładowo brak w niej zapisów o kluczowych instytucjach państwowych. Została też uchwalona prawie 250 lat temu - od tego czasu świat ogromnie się zmienił a amerykańskie zasady konstytucyjne prawie nie uległy zmianie. Dlatego przy debatowaniu o tym, jak łatwa do zmiany powinna być Konstytucja RP oraz jaką strukturę powinna posiadać, warto zastanowić się, jak różne rozwiązania sprawdzają się w innych krajach.